

Ion Dămian și-a rezervat ca actor-autor, unul din cele mai suculente roluri: școlarul tomonic Gitlan, căruia i-a dat hazul căvenit, dar cu măsură. Am fi dorit mai multă greutate și sobrietate la C. Guriță

— Ion Creangă și o siluetă mai puțin de operetă la Tamara Vasilache, ai cărei parteneri: George Țurcanu, Iulian Marinescu și Nae Constantinescu, aduc în schimb în scenă personaje autentice.

AL. POPOVICI

Un experiment pedagogic

Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică: *Copacii mor în picioare* de Casona

În piesa lui Alejandro Casona: *Copacii mor în picioare*, un filantrop original, doctorul Ariel, a descoperit pentru îndepărtarea unor aspecte neplăcute din realitatea imediată, un anestezic: mistificarea inteligentă și adesea superabilă.

În schimb, avatarurile și suferințele umane cele mai profunde și caracteristice epocii contemporane sînt ocolite, autorul impunîndu-și să poetizeze și să susțină efectul salvator pe care-l are mistificarea. Văluiluziei îndulcește asprimea vieții, dar adevărul ferecat de toate personajele, de însăși acțiunea și ideea piesei, irumpe, dovedind inconsistența paleativelor născute din cele mai altruiste intenții. Succedarea

planurilor impregnate de mistificarea-balsam cu cele purtătoare de cruzime a realității așterne un tobogan, pe care lunecă un conflict melodramatic de curată esență, făcînd să se piardă fără rezolvare germeții întrebărilor filozofice inițial puse.

Pentru nevoile sale pedagogice, studioul Institutului de Teatru „I. L. Caragiale” n-a făcut o proastă alegere oprindu-și atenția asupra piesei dramaturgului spaniol. Sensibila diferență de structură între cele trei acte mi se pare utilă pentru niște tineri actori, care trebuie să se încerce cît mai diversificat în poezia scenică.

Dacă ar fi să fac o împărțire arbitrară a textului piesei și să dau un titlu fiecărui act, la primul contact cu piesa aș fi tentată să numesc actul I: „biroul iluziilor aducătoare de balsam”.

Este un prim act plin de neprevăzut, cu un fior de comedie autentică, de un bun gust, fără stridențe, cu o doză masivă de absurd, care ține spectatorul încordat și nu permite să-i diminueze interesul. Dar imediat, fără spărturi în logica actului, apar și două drame umane, care nu seamănă defel între ele, precum și susținerea filozofico-poetică a principiilor doctorului filantrop Ariel.

Să recunoaștem, toate aceste elemente fac sarcina actoricească foarte dificilă, reclamînd chiar unor actori profesioniști mai puțin proaspăt veniți pe o scenă, decît tinerii pupili ai Institutului de Teatru „I. L. Caragiale”, o mare virtuozitate și competență de interpretare.

Cu toată înțelegerea față de dificultățile pe care le-au avut de învins, dar ferindu-mă de o indulgență inutilă, voi afirma că actul n-a fost izbutit, iar interpretările foarte inegale. Este actul, recunosc, cel mai complicat, și, din păcate, destul de diletant interpretat, cu excepția lui Gh.

Lucia Mara Dabija (Marta) și Florin Piersic (Directorul)

Scenă din actul III

Popovici-Poenaru, protagonistul lui Fernando Balboa, care a avut o reală și interesantă prezență scenică. A comunicat și a trăit cu prestanță și decență încercările dureroase ale omului încurcat în minciuni din altruism, dragoste și milă față de ființa iubită. A izbutit într-un rol greu de compoziție, aducând în scenă un personaj veridic. Pus în situații absurde, ilare, el reacționează inteligent în jocul său, față de neprevăzutul și nefirescul evenimentelor care se desfășoară sub ochii lui, conducându-se pe o linie de interpretare ascendentă, sobră și bine nuanțată, care captează atenția spectatorului. Maxima uluirii, amestecul de teamă și curaj, o recrudescență de cavalerism desuet și înduioșător, regăsirea demnității, toate aceste fațete atât de diverse ale rolului au găsit în tinărul actor un bun interpret. Gh. Popovici-Poenaru cunoaște valoarea gestului, știe să comunice, să emoționeze. Doar un lucru n-a învățat încă: ce se numește „tăcere artistică”, acea prezență mută, dar semnificativă, care continuă rolul și nu alungă din scenă personajul, cum se întâmplă în actele II și III cu tinărul actor.

Despre cuplul Lucia Mara Dabija și Florin Piersic, pe umerii cărora apasă greutatea actului din biroul cu iluzii, așa avea de făcut unele remarcă, valabile doar pentru acest prim act: depășiți cert de diversitatea datelor contradictorii incluse în fiecare dintre roluri, ei nu au avut, în mare parte datorită tinereții și inexperienței lor scenice, posibilitatea de a trece fără ezitări de la o fațetă a rolului la alta. Florin Piersic, care s-a afirmat ca un promițător actor în Peer Gynt, n-a urcat spre înțelegerea întregului substrat poetic al monologului care explică filozofia doctorului Ariel. El a avut mai curînd ironia și cabotinismul proprii „artistului de bilci”, care face reclamă zgomotoasă barăcii cu minuni, decît convingerea că și-a închinat viața unei cauze nobile, în care crede. Brutal, puternic ca prezență scenică, actorul nu și-a menajat glasul, dar cert că n-a pus în rol poezia și emoția care să învâluie și să întrețină misterul.

Lucia Mara Dabija, ingenuă, sinceră, cu un fizic foarte avantajos, corespunzător rolului, a avut momente de mare prospețime și sinceritate, dar n-a putut

prinde ritmul alert al actului și a oscilat mai mult spre sublinierea pateticului.

În actul al doilea, pe care l-aș numi „primatul iluziei”, în rolul bunicii apare actrița Anastasia Matache, impunându-se ca o prezență remarcabilă. Dotată copios pentru scenă, inteligentă și subtilă, tinăra actriță ferește rolul pe parcursul întregii piese de accente melodramatice, nu-și încarcă inutil personajul cu ticuri, prețiozități sau manierism. Grația unei bătrâne senore, care are nevoie să iubească și să se devoteze, a fost redată cu o surprinzătoare pătrundere și maturitate. Remarcabil este momentul în care bunica îi cere soțului ei să-i mai dea un pahar cu vin. Anastasia Matache își cheltuieste dozat și sigur resursele glasului ei frumos nuanțat, vibrant.

Climatul acestui act este favorabil cuplului Lucia Mara Dabija și Florin Piersic. Au avut mai multă corespondență cu rolul, au jucat convingător, veridic. În ultima scenă a explicației între cei doi pseudoși, actorii au contrazis prin joc, în mod fericit, textul de comedie, meritând aplauzele la scenă deschisă.

Actul al treilea, în care „triumfă adevărul”, constituie un fericit prilej pentru actrița Lucia Mara Dabija de a-și arăta sincera emoție și talentul de ingenuă dramatică. Stimulată de Anastasia Matache, care știe să pună întrebări, dar să și asculte răspunsuri, Isabela, pseudosoția, emoționează și transmite. Declarația de dragoste trebuie socotită momentul cel mai realizat în toată interpretarea rolului.

Și Florin Piersic își recâștigă, pe merit, locul în acțiune. Rețin cu sinceră bucurie simplitatea gravă, cu care comunică lumii de spectatori descoperirea că adevărul s-a emancipat de sub tutela minciunii caritabile. Cald și emoționat, Florin Piersic trăiește pe scenă, renunțând la poză și ostentație.

Spectacolul merge într-o linie ascendentă, culminând cu scena despărțirii, care ar fi putut să se înceapă în melodramatic, dar, din fericire, Anastasia Matache și partenerii ei preferă fiorul unei tristeți lirice, care răscolește mai puternic decât patetismul.

Maria VLAD

Teatru la microfon

Judecata focului de Al. Adamescu, *Ecaterina Teodoroiu* de N. Tăutu, *Bifurteții de familie* și *Vint de martie* de Petru Dumitriu

În cadrul Lunii Culturii *Teatrul la microfon* a transmis de la 1 la 30 decembrie nu mai puțin de 15 piese originale, dintre care patru premiere radiofonice. Această statistică demonstrează, ea însăși, că și în sectorul teatrului radiofonic creațiile originale sînt la fel de numeroase ca și în celelalte domenii de manifestări artistice și că ele ocupă un loc preponderent în repertoriul atît de vast al acestei emisiuni. Că într-o singură lună am putut asculta patru premiere radiofonice originale, iată un fapt merit nu numai să compenseze golul perioadei precedente, dar să ne procure și o reală bucurie. Iar dacă subliniem și amănuntul, nu lipsit de semnificație, că cele 15 piese originale transmise la microfon în Luna Culturii fac parte, cu o singură excepție — *O scrisoare pierdută* — din dramaturgia națională creată în ultimii zece

ani, putem spune că emisiunea *Teatru la microfon* a contribuit în chipul cel mai elocvent la ilustrarea avîntului cultural ce caracterizează primul deceniu al existenței republicii noastre populare.

Judecata focului de Al. Adamescu — a cărei acțiune se petrece la începutul secolului XIII — avea prestigiul de a fi deschis stagiunea Teatrului Național „I. L. Caragiale”, astfel că prezentarea ei, în adaptare radiofonică și cu aceeași interpretare de pe scenă, s-a impus probabil din considerentul de a oferi auditorilor* la radio un spectacol ce nu trebuia să se depărteze prea mult de premiera din sală. Desigur că cei ce n-au avut posibilitatea să vadă acest spectacol erau nerăbdători să-l audă, în primul rînd pentru distribuția de care se bucura. Și, într-adevăr, deținătorii rolurilor principale: N. Brancomir, Irina Răchi-